

פקחים צעירים שמורת טבע חוף הבונים

ברוכים
הבאים!

החוברת של:

ילדים שלום!

אני ארצי. אני יעל,
כמותכם אני סקרן, הרפתקן ואוהב לטייל ברחבי ישראל
ביקרתי בצפון ובדרום, טיפסתי על הרים וצללתי בים
מטייל, לומד ושומר על כולם.

רוצים להצטרף אלי?
לטייל, לראות נופים וללמוד על הסביבה?
רוצים? מצוין! בואו נטייל בחוף הבונים באהבה.
קחו את החוברת ופקחו היטב את העיניים
ויחד נגלה נפלאות ליד קו המים

בחול, בתוך המים ועל סלע הכורכר
נראה יחד איך בחוף המוכר
יש מלבד ארמונות, מטקות וארטיקים
עולם מלא וחיים שוקקים
צמחים ובעלי חיים שזהו ביתם
ועליו נשמור יחד למעננו ולמענם

צאו למסע של גילוי וחוויה
השלימו בחוברת כל משימה
ואז חזרו לרחבה המרכזית לטקס החשוב
בו תקבלו חתימה וגם תג עם כיתוב
וכך תצטרפו אלי ואל החברים
להיות פקחים צעירים

שלכם באהבה וחיוך,

ארצי ♡

הצטיידו בכלי כתיבה, מים, כובע ושקית זבל וצאו לדרך.
צאו מהרחבה המרכזית וצעדו דרומה. בקצה הרצועה החולית עמוד ועליו סימון. לכו על השביל המסומן.

משימה 1 - כאן חיים בכיף עקבות בעלי חיים בחוף

התבוננו סביבכם, האם אתם רואים בעלי חיים?
גם אם לא נראה כך - ישנם בעלי חיים רבים הפעילים כאן, באיזור החולי. בדרך כלל הם יעדיפו את השעות הקרירות של הבוקר והערב, אך גם במשך היום נוכל לראות סימנים שהשאירו.
הביטו אל החול ונסו לגלות עקבות דומים לאלו שבציור. מצאתם?
עכשיו נסו לנחש לאילו מבעלי החיים המצויירים הם שייכים.
מתחו קו בין העקבות לבין בעל החיים שהשאיר אותם.

שועל

עורב

שנונית החולות

נחשית החולות

שחרורית

הידעתם?

חול יכול להיגמר!!!

נדמה לנו שיש המון חול, אך כריית חול למטרות שונות כמו בנייה מצמצמת מאוד את כמות החול והדבר מסכן צמחים, בעלי חיים ואפילו את מי התהום שלנו.

הפכו את הדף והמשיכו לצעוד במסלול המסומן. המשימה הבאה היא משימה בהמשכים.
בכל פעם שתראו צמח, עצרו לידו, זהו אותו והשלימו את המשימה.

כשאנחנו יוצאים לחוף אנו מצטיידים בכובע, קרם הגנה ומים. אך מה עושים הצמחים שגדלים כאן? השמש החזקה קופחת ומיבשת, הרוח נושאת רסס ים מלוח, גרגרי החול שורטים ושוחקים והקרקע החולית אינה יציבה. אבל לצמחי החוף יש מנגנוני השרדות - "פטנטים" ששומרים עליהם.

מצאו את לפחות 4 צמחים שבציור, התבוננו מקרוב וגלו באיזה פטנט משתמש הצמח כדי לשרוד. כתבו ליד כל צמח באיזה פטנט משתמש (יכול להיות יותר מאחד). אם ראיתם או חשבתם על פטנט נוסף שאינו מופיע ברשימה, מלאו בריבוע הריק.

קריתמון ימי

פטנטים מס': _____

לפופית החוף

פטנטים מס': _____

חבצלת החוף/זרעי חבצלת

פטנטים מס': _____

טיונית החולות (הטרוטקה) -

הפרח הזה הפורח בחוף נראה לכם אולי יפה, אך זהו מין פולש שהובא לכאן ומאיים על המינים הטבעיים בחוף. הטיונית הובאה לארץ בשנות השבעים, בכדי לנסות ולייצב את החולות הנודדים. היא מתפשטת במהירות, תוך דחיקת המינים המקומיים ע"י השתלטות על מקורות המים ועל המינרלים הנמצאים באדמה, ועל ידי מניעת אור השמש המגיע אליהם.

פטנט 1:
יש לי עלים שעירים
המגינים עלי מפני המלח והקרינה

פטנט 2:
יש לי שכבת שעווה (קוטיקולה)
ששומרת עלי מרסס וחול
ומונעת מהמים להתאדות

פטנט 3:
אני משתרע נמוך
קרוב לקרקע כדי לחמוק מהרסס
והחול שמביאה הרוח

פטנט 4:
הזרעים שלי מכוסים
בשכבת מגן ששומרת
עליהם ומאפשרת להם
אפילו לצוף על פני מי הים.

ומה הפטנט שלך?

קורנית מקורקפת

פטנטים מס': _____

נר הלילה

פטנטים מס': _____

עדעד כחול

פטנטים מס': _____

המשיכו במסלול המסומן, עצרו בעמדת התצפית ומשם התחילו לרדת אל המפרץ.
שימו לב למערה הכחולה שבדרך.
עברו את המפרץ הבא והמשיכו עד שתראו בקו המים אזור בו סלע שטוח בתוך המים שנראה כמו שולחן גדול.
חלקו מכוסה במים וחלקו חשוף.

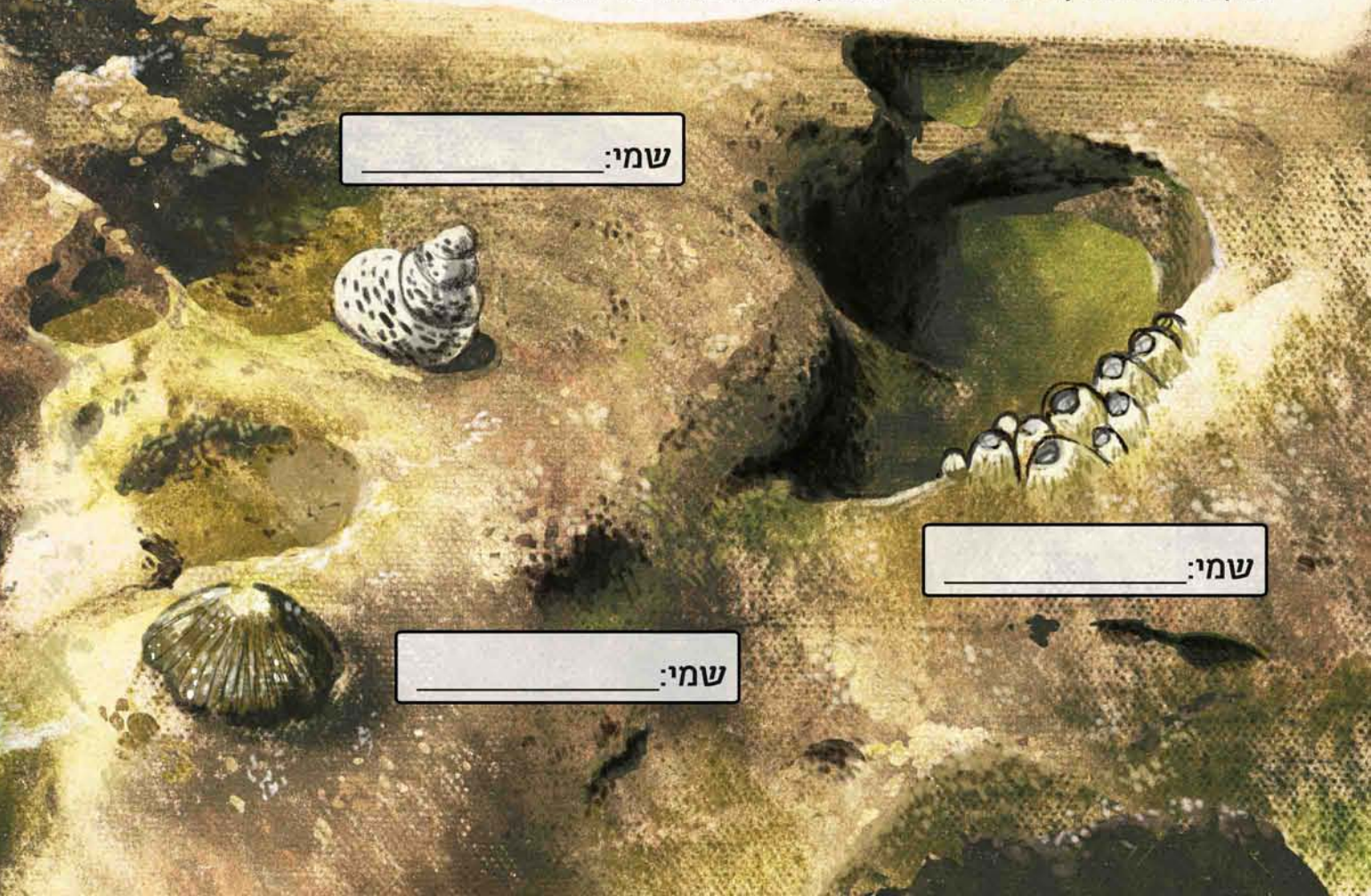
משימה 3 - בית על הים טבלאות הגידוד

הסלע שיצר את כל המפרצים הוא סלע כורכר שנוצר על ידי התאבנות של דיונות חול. הסלע בנוי מגרגירי חול שהתלכדו עם גיר שמקורו בשברי קונכיות.

נתקרב לקו המים. במקום זה מכים בעוז גלי הים שגרמו לסלע להתבלות ולהפוך להיות מחורר וסדוק. תהליך זה של בלייה והמראה השטוח של הסלעים נתן להם את שמם - טבלאות גידוד.

טבלאות הגידוד והאצות שמכסות אותן מספקות מזון ומסתור לבעלי חיים רבים. התוכלו למצוא אותם? התבוננו מקרוב על גבי הסלע, בתוך הכוכים ואפילו בבריכות המלח הקטנות שנוצרו, נסו למצוא את בעלי החיים.

כתבו ליד כל תמונה את שם בעל החיים וסמנו 0 אם חי לבד או X אם חי עם פרטים נוספים.
בבקשה אל תנתקו את בעלי החיים ממקומם! התבוננו ואל תגעו.

שמי: _____

שמי: _____

שמי: _____

צלחית מכחילה -

יש לי קונכיה שטוחה כצלחת ואני דבוקה בכוח אל הסלע. בעזרת רגל מיוחדת שאיתה אני יכולה גם לנוע. אני אוכלת אצות אותן אני מגרדת מהסלע.

חד-שן משובץ -

אני חילזון. לקונכיה שלי יש דוגמא מיוחדת שנתנה לי את הכינוי "כיפה סרוגה". בשעת השפל אני יכול לאטום את פתח הקונכיה במכסה שמגן עלי מחום ומיובש.

בלוטון מצוי -

אני סרטן קטן החבוי בתוך שריון בצורת חרוט קטום. בזמן הגיאאות אני מסגן מזון מהמים. אינני זז ממקומי במשך כל חיי.

סלען זיפני -

אני סרטן גדול וכהה בעל צבתות חזקות איתן אני מפצח קונכיות.

קפצן מצוי -

אותי ימצאו רק חדי העין כי גופי כמעט שקוף. אני חי בבריכות קטנות ורדודות.

שמי: _____

שמי: _____

המשיכו עד שתגיעו למפרץ חולי גדול מלא בצדפים וקונכיות

משימה 4 - זה היה ביתי צדפים, קונכיות ומה שביניהם

במפרץ זה צדפים וקונכיות רבים. הצדפות והקונכיות שימשו בית לרכיכות וכשאלו מתו הם נשטפו אל החוף. הניחו את החוברת על הקרקע. מצאו כמה שיותר צדפים וקונכיות, הניחו על גבי הציור. עם סיום המשימה צלמו את הדף עם ה"מציאות" ואל תשכחו כמובן להחזיר את כולן אל החוף.

ארגמון קהה-קוצים

ארגמון חד-קוצים

ליביה חלודה

נעמית

צלחית

פי כושי

חרוט ים-תיכוני

חד-שן

הידעתם?

הצדפים הם ערך טבע מוגן. רובם הגיעו לכאן לפני שנים רבות ואינם מתחדשים ולכן מותר להביט, ליהנות מיופיים ולהחזירם למקומם על החוף.

משימה 5 - שמורה ימית

שמורת חוף הבונים היא שמורת טבע חופית, אבל גם שמורת טבע ימית. מה זאת אומרת? במשך שנים רבות השתמשו בני האדם בים לצרכים שונים כמו תעשייה ודגו דגים בשיטות שפגעו מאוד באוכלוסיית הדגים וגם בצומח המשמש להם בית גידול. לאחרונה מבינים יותר ויותר את חשיבות השמירה גם על הים ולא רק על החוף והוכרזו מספר שמורות טבע ימיות, כולל חוף הבונים בו אתם נמצאים.

התבוננו אל הכחול הגדול שמולכם. בתוך הים חיים בעלי חיים רבים, חלקם בסכנת הכחדה:

חשמלן משוש

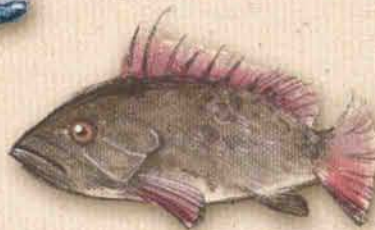
תמנון החוף

סוסון
ים תיכוני

דולפין

דקר המכמורת (לוקוס)

צב ים

מרבית בעלי החיים הללו שוהים במשך כל חייהם בתוך הים, אך אחד מהם יוצא דופן, מכיוון שהוא זקוק לחוף החולי על מנת להתרבות (מטיל ביצים בתוך החול). הקיפו את בעל החיים יוצא הדופן.

המשיכו עם המסלול ובדרככם חזרה אל הרחבה המרכזית עצרו בנקודה יפה ומלאו את המשימה האחרונה.

משימה 6 - חוף נקי

בעת הטיול על החוף אנו נתקלים בסימנים שהשאירו בני אדם שהיו כאן לפנינו - פסולת. מראה הפסולת לא נעים לעינינו, אך לבעלי החיים מדובר בסכנת חיים ממית. זהו משך הזמן שלוקח לפסולת להתכלות:

בקבוק זכוכית
לא ידוע

פחית שימורים
100 שנים

קרש צבוע
13 שנים

בד
1-5 חודשים

נייר
2-4 שבועות

תודה
שעזרתם לשמור על
חוף נקי!

אנא קחו אתכם את שקית הפסולת
והשליכו בפחים שברחבה המרכזית.
גם כשאין פחי זבל בסביבה,
קחו אתכם את האשפה.
תמיד השליכו לפח ואל תשאירו בשטח

פחית שתיה
200-500 שנים

קופסת פלסטיק
450 שנים

עכשיו בדקו את הפסולת שאספתם, כתבו מה מצאתם וכמה זמן יקח לפריטים להתכלות.

שנים _____ - שנים _____

שנים _____ - שנים _____

שנים _____ - שנים _____

ברחבה המרכזית תיערך השבועה וקבלת התג

התחייבות הפקחים הצעירים

אני פקחית צעיר/ה בישראל
אמשיך לבוא לטבע, להכיר ולטייל
אספר לילדים, לקרובים ולשכנים
על מה שלמדתי ועל פקחים צעירים

אני מתחייב/ת לשמור בכל האתרים
על הדומם והחי, העצים והפרחים
להתנהג בשמורות ובגנים בצורה נאותה
ולדאוג שהסביבה תהיה נקייה

לכבד את הטבע ולשמור לעולם
על אוצרות הטבע כיבשה ובים

על החתום _____

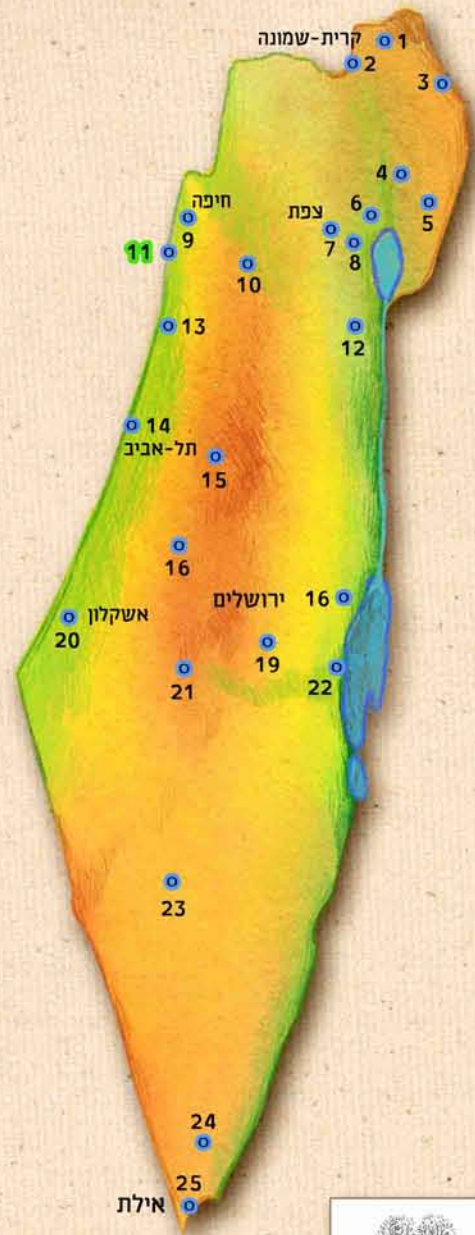
תאריך _____ ניתן בשמורת טבע חוף הבונים

שם עורך הטקס _____ חתימת עורך הטקס _____

פקחים צעירים ברחבי הארץ:

1. שמורת טבע תל דן
2. שמורת טבע נחל חרמון (בניאס)
3. גן לאומי מבצר נמרוד
4. שמורת טבע משושים
5. שמורת טבע גמלא
6. גן לאומי כורזים
7. שמורת טבע נחל עמוד
8. גן לאומי ושמורת טבע ארבל
9. שמורת טבע נחל מערות
10. גן לאומי בית שערים
11. שמורת טבע חוף הבונים
12. גן לאומי כוכב הירדן
13. גן לאומי קיסריה
14. גן לאומי אפולוניה
15. גן לאומי ירקון
16. גן לאומי עין חמד
17. שמורת טבע עין פרת
18. שמורת טבע עינות צוקים
19. גן לאומי הרודיון
20. גן לאומי אשקלון
21. גן לאומי בית גוברין
22. שמורת טבע עין גדי
23. גן לאומי עבדת
24. שמורת טבע חי בר יטבתה
25. שמורת טבע חוף האלמוגים

www.tevakid.org חפשו אותנו ב-

תכנית "פקחים צעירים" החלה לפעול בשנת 2008 ביוזמת קרן דואליס להשקעות חברתיות (ע"ר) ובשיתוף רשות הטבע והגנים. התכנית מעודדת ילדים ובני משפחותיהם לאהבת הטבע וערכי המורשת ושמירה עליהם בדרך חווייתית ומהנה.

